

In Memoriam – PRANCIŠKUS GERLIKAS

2020 m. gegužės 6 d. eidamas 80-uosius metus netikėtai mirė tapytojas, portretistas, ilgametis Lietuvos dailininkų sąjungos narys PRANCIŠKUS GERLIKAS.

(1940 04 15 – 2020 05 06)

Pranciškus Gerlikas gimė 1940 m. balandžio 15 d. Mažrimų kaime Šilalės rajone. Po vidurinės mokytojavęs, įstojo į Vilniaus valstybinį dailės institutą. Kaip pats dailininkas rašė: „1963-68 m. iš dizaino į tapybą ir į platesnį kūrybos pasaulį įvedė dėstytojai J. Švažas, V. Karatajus, S. Džiaukštas. Diplominiam vadovavo tapytoja Br. Jacevičiūtė“. Parodose dalyvavo nuo 1972 m., nuo 1976 m. – Lietuvos dailininkų sąjungos narys.

Kūrėjo sukurtų kūrinių kraitis labai gausus ir įvairus. P. Gerlikas surengė daugiau nei 50 personalinių parodų ir dalyvavo daugybėje jungtinių parodų Lietuvoje ir už jos ribų. Labiausiai jis mėgo tapyti aliejiniiais dažais: tapė portretus, peizažus, istorines kompozicijas. Bet kartais liedavo ir akvareles. Dailininkui itin svarbu buvo savo kūriniuose perduoti kompozicijos muzikalumą, poetinį spalvos ir šviesos poveikį, nuteikiantį dvasiniam atsinaujinimui. „Tapyba man – Sakraliausias Menas, energetinis epochos metraštis, dvasinis ryšys su Visata ir žmogumi – galimybė atsiskaityti už gyvenimą“ – sakė dailininkas.

P. Gerlikas nutapė daugelio menininkų, istorinių asmenybių ir visuomenės veikėjų portretus: Maironio, M. K. Čiurlionio, P. Širvio, Just. Marcinkevičiaus, R. Katiliaus, V. Daujotytės, J. Strielkūno, B. Brazdžionio, B. Karvelio, Br. Kutavičiaus, J. Lankučio, K. Donelaičio, O. Milašiaus,

V. Daujotytės ir kitų. Jis yra rašęs: „Tapyboje vaizduoju savo amžininkus – lietuvių tautos šviesuolius ir praeities didvyrius, atskleidamas jų individualybes, dvasios autentiškumą. Portretuose ir kituose paveiksluose siekiu investuoti teigiamas emocijas spinduliuojančią energiją, optimizmą, norą sveikai gyventi ir kultūra pagerinti pasaulį...“. Tiek tapant amžininkų portretus, tiek istorines asmenybes autoriui buvo labai svarbu užčiuopti ir išryškinti žmogaus psichologinę būseną, pabrėžti tik jam būdingus bruožus. Juos sustiprinti pasitelkdamas ne tik būdingą atributiką, bet ir tam tikrus spalvų derinius ir aišku, piešinį. Vienuose darbuose linija jautriai prabėga, išnyksta, vėl atsiranda, pabrėždama vaizduojamo žmogaus charakterio subtilumą, švelnumą, kituose ji tvirta ir aiški, išryškinanti jau visai kitus charakterio bruožus. Ne vienoje dinamiškoje kompozicijoje Pranciškus talentingai atskleidęs judesio gracingumą, energiją ir veržlumą.

Dailėtyrininkai taip pat yra atkreipę dėmesį į Pranciškaus Gerliko peizažinę ir simbolistinę kūrybos dalį. Gamtos vaizdai (pvz.: paveikslas „Žvilgsnis nuo Markučių“), prie abstrakcijos priartėjantys augalijos fragmentai (pvz.: paveikslas „Po medžiais“), urbanistiniai motyvai (pvz.: paveikslas „Šv. Onos bažnyčia Vilniuje“), lietuviškosios kultūros reflektavimas (pvz.: paveikslas „Joninės – Rasos“) ir būsenų įvaizdinimas (pvz.: paveikslas „Nerimastis“) neatsiejama dailininko kūrybos dalis.

P. Gerlikas išliks atmintyje ne tik kaip profesionalus, savito braižo kūrėjas, bet ir kaip jautrios sielos žmogus – mylėjęs savo šeimą, Lietuvą bei žmones. Tai atsispindi ne tik daugybėje jo sukurtų tapybos kūrinių, bet ir eilėraščiuose bei raštu užfiksuotuose pasisakymuose.

Kūrė pats, kartu su žmona kūrybai paskatino savo mamą Petronėlę Gerlikienę, pripažintą pasaulinio lygio naiviojo meno atstove, išaugino sūnų Darijų ir dukrą Jurgitą išskirtiniais vizualiojo meno kūrėjais.

Pranciškaus Gerliko kūrinių yra įsigiję Lietuvos ir užsienio dailės muziejai, visuomeninės įstaigos, kolekcionieriai ir privatūs asmenys Lietuvoje, JAV, Australijoje, Italijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Danijoje, Suomijoje, Rusijoje bei kitose šalyse. Pranciškaus Gerliko kūriniai interneto svetainėje: www.pranciskusgerlikas.lt

Atsisveikinimas su velioniu vyks Šilalės bažnyčioje šeštadienį, gegužės 23 d. 13 val. Laidojimas Šilalės kapinėse, šeimos kapavietėje, kur palaidoti ir dailininko tėvai - Pranciškus Gerlikas ir Petronėlė Gerlikienė.

Lietuvos dailininkų sąjungos vardu reiškiame nuoširdžią užuojautą velionio giminaičiams, kolegoms bei visiems pažinojusiems dailininką.

Lietuvos dailininkų sąjungos informacija